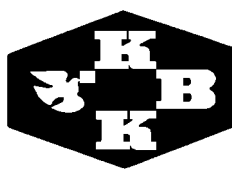

KISGRAFIKA

57. évfolyam. Megjelenik egy évben négyszer.

Kiadja a „Kisgrafika Barátok Köre Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület”

Postacím: 2045 Törökbálint, Bartók Béla u. 2., internetcím: www.kisgrafika.hu

Szerkesztőbizottság: Palásthy Lajos, Ürmös Péter, Vasné dr. Tóth Kornélia

Felelős kiadó: Antalné Tari Zsuzsanna ügyvezető; e-mail: titkar@kisgrafika.hu

Balajti Károly számítógépes grafikája, CGD (2018), 100×145

T A R T A L O M

Dr. habil. Szepessy Béla: II. hatvani kisgrafikai tárlat

Tóth Zoltán: Tóth Péter képzőművész kiállítása a szegedi Kőrös szakköznevelő iskolában

Tóth Zoltán: Somoskövi Sándor emlékkiállítása a Vedres szakköznevelő iskolában

Padné Szabó Mária: Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne

Vasné dr. Tóth Kornélia: Hetvenéves a zilahi grafika nagymestere, Balajti Károly

Vasné dr. Tóth Kornélia: Híres gyűjtők könyvjegyei az OSZK-ban (Reisinger Jenő)

HÍREK – LAPSZEMLE – KÖNYVESPOLC – EGYESÜLETI HÍREK

2018/3

II. HATVANI KISGRAFIKAI TÁRLAT

A 2018. február 10-i hatvani tárlat megnyitója

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, tisztelt tárlatlátogató Közönség!

Tudom, hogy a mai kapkodó, okost telefont nyomkodó, megosztó, lájkoló, posztoló világban, már kevesen vetemednek arra a cselekedetre, hogy fejüket olvasásra adják, de mégis, ha az ember Zrínyi Miklós Szigeti veszedelem című munkáját olvassa és gyönyörű barokk burjánzású sorai hullámoznak előtte, megidézve a kor titokzatos, hősies világát, strófáról strófa haladva száz oldalakon át, míg az emberöltővel korábban élt Janus Pannonius négy sorban mondja el a világról alkotott véleményét, tökéletes formába öntve, és benne van minden, ami igazán lényeges és fontos. Valahogy így vagyok én a kisgrafikával is, ami szerintem a képzőművészet epigrammája, vagy ha keleti példát hozok, a „koanja”. Egy tenyérnyi felület áll az ihletett alkotó rendelkezésére, hogy a néző elé tárja gondolatait, hogy gyönyörködtessen. A méretek bűvöletében élő bulvárvilágban, ahol az örületbe tartó rekordhajászás – mint a világ legnagyobb tortája, lecsója, gulyása, vagy aki még emlékszik a régi viccre, amikor szovjet tudósok megtalálták a világ legnagyobb törpéjét... –, tehát ebben a sajátos korban is léteznek alkotók, akik közel hajolnak a rézlemezhez, linóhoz, fadúchoz és arról mesélnek, hogy milyen szép a szép. Valamikor fél évezrede az Ajtósi Dürer idejében ez a méret volt a grafika természetes világa. Az emberek vagy a bibliát forgatták, vagy az ördög bibliáját, a kártyát, vagy a búcsúcédulákat adták-vették, megteremtve ezzel a vallási megújulás lehetőségét, kis túlzással állítható, hogy grafika – kisgrafika – nélkül a reformáció sem jöhetett volna létre.

Ez a kis méret, azért is kedves a szemnek, mert egy szempillantásra befogadható, nincsenek üresjáratok, nincs helye a blöföknek, ámító hazudozásoknak, amelyek úgy megterhelték az utóbbi század művészetét. Az alkotásokhoz közel kell menni ténylegesen és elvont értelemben is. Ez a már másodízben megteremtett tárlat, mely egyre inkább méltó utódja az egykori Balatoni kisgrafikai biennálénak, mely először Keszthelyen, majd Tihanyban került megrendezésre, majd a kisgrafika Újpestre települt át és ott egy kicsit el is aludt, de most itt a falakon újra éled és az egykori alkotók mellé egy új generáció sorakozik fel. Az új kor új kihívásai, új problémái ellenére javarészt klasszikus technikák alkalmazását tapasztalhatjuk. Az elektrográfia túlburjánzása mára már normális mederbe került.

A témaválasztás és a formai megvalósítás sokszerűsége és sokszínűsége bontakozik ki a lapokon. A környezetért való aggodás, az identitáskeresés éppúgy megjelenik, mint a visszatekintés, múltba merengés, vagy a vágykeresés illetve annak bírálata.

Szerencsés a tárlat abból a szempontból is, hogy a korfája is kedvező, jelen van a legfiatalabb generáció, itt vannak a harmincasok, de a klasszikus mesterek is a kilencven felé

kacsingató Salamon Árpád bátyánk, a hozzá felzárkózó Kőhegyi Gyula barátunk, Vén Zoltánról, pedig mindenki tudja, hogy örökifjú.

Ha az alkotók földrajzi hovatartozását tekintjük, akkor megállapítható, hogy a történelmi Magyarország szinte teljes területét lefedi az erdővidéki Baróttól a Délvidékig.

Érdekes új, régi tendenciák bontakoznak ki a grafikai lapokon. A figurativitást néhány éve még úgy jellemezték, hogy illusztratív. Ez a szó a modern kori művészeti írásban a legbecsmérlelőbb kifejezések egyike volt. Végül is hogy gondolhatja azt a művészet, hogy szól valamiről, ne adj Isten, el kezd mesélni. De az emberek egy idő után ráuntak a tárgy nélküli világ modern sivárságára.

A kibontakozó történések azonban elsősorban vizuális történések, melyek szólnak a felületek szépségéről, a vonal erejéről, az anyag tiszteléről. Lőrincz Róbert lírai fakturái, drámai vonalai megidéznek a be nem következő eseményt. Kiss Ilona a folt tömör kifejező gesztusát tárja elénk. Kőhegyi Gyula érzékeny tónusos felületeiből kibomló fejportré monumentálissá válik, mint egy Húsvét szigeti kőszobor. Bugyi István rajzán csikóként fickándoznak a vonalak, mint egy teljesület-

len szerelmi történet előszavában. Danka Attila világa századvégi hangulattal idézi a nagy utazót, míg Ghiczy György lendületes kompozíciója vágyat ébreszt, addig Ghiczy Csongor statikus elrendezése lehűti azt. Herceg István műves kidolgozottságú, vonaltiszteletű alkotása éppúgy szól az elválasztásról, mint az összefűzésről. Lisányi Endre metszete a nagy háborút idézi a véteket és veszteségeket. Molnár Icsu István halai akár a partra vetve is lehetnének és némaságuk megidézi a tragédiát, mindezt hallatlanul finom elegáns vonalkezeléssel. Sinka Péter organikus formái egyszerre lenyűgözőek, de félelmet is ébresztenek, éppúgy lehetnek bélflóránk kedves baktériumai, mint pusztító vírusok.

Kún Péter könnyed metszete az elmúlástól a feltámadásig vezető útra csábít, míg a néző szeme pásztázza a domboldalt idéző, forgács-gyarapító metszőkésnyomokat, elábrándozik a hétköznapi lét vélt fontosságain. Lipták György rendkívül cizellált rajzú, bravúros kompozíciója látszólagos könnyedsége ellenére drámaiságot hordoz

magában és tele van rejtéllyel. Kovács Csonga Anikó az élet egyik legnagyobb misztériumát, a születést tárja elénk, ahogy csak egy nő tudhatja, olyan szeretettel, elmosódó gyöngéd foltokkal, mindezt egy tükröző felületen, hogy magunkat is megláthassuk benne. Palásti Erzsébet olyan archetipusokat tár elénk, amelyek az emberiség ősi emlékezetében tanyáznak, ősi titánok, a káosz ami megszüli a rendet a kozmoszt. Sárkány Győző trianoni képeslapjai az örök fájdalom, a hétköznapi mindennapi kínja, amit a kis felület ellenére monumentálissá emel, de a fájdalommal együtt benne van a kételkedés és az önvád lehetősége is, amit briliáns vonalvezetés tesz örökérvényűvé. Neuberger István Utolsó előtti csendélete olyan, mint az atomtámadás az íróasztalon, drámai és groteszk; a tárgyak életre kelnek és antropomorf tulajdonságokkal felruházva feszülnek egymásnak. Néha az az érzésem, hogy Vén Zoltán

Salamon Árpád linómetszete, X3, 95×50

EX LIBRIS JANA JAG-NAGLÍČ

Bábel című lapjának a jobb felső sarkában könyöklő Jóisten ahogy szemléli a tüsténkedő embereket, akik építik az emberi gőg szimbólumát, úgy tekint ránk Vén Zoltán a művész tükröt tartva elénk, hogy vegyétek már észre magatokat, hogy mi a csudát csináltok és mindezt, miért. Szellemesen könnyedén és vérelesen komolyan. A rézmetszés, ami a legnehezebb grafikai technika, amit Magyarországon ő művel legmagasabb szinten, nem teszi lehetővé az át nem gondolt gondolatot, a blöfföket. Kérlelhetetlen, mert a vonalnak nincs útja visszafelé. A mongolok úgy tarják: Kimondott szó, kilőtt nyíl. Ez áll a grafikára általában is, de különösen a kisgrafikára, melynek ünnepét tartjuk ma Hatvan városában, bizonyítékát adva annak a gondolatnak, hogy lehet valami szép és igaz egyszerre, megidézve József Attilát:

*„Te jól tudod, a költő sose lódit:
az igazat mondd, ne csak a valódit,
a fényt, amelytől világlik agyunk,
hisz egymás nélkül sötétben vagyunk.”*

*Dr. habil. Szepessy Béla
grafikusművész*

TÓTH PÉTER KÉPZŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA A SZEGEDI KÖRÖSY SZAKGIMNÁZIUMBAN

Szeged művészetpártoló közönsége 2018. január 22-én, a Magyar Kultúra Napja alkalmából kiállítás megnyitóra gyűlt össze a Körösy szakgimnázium dísztermében. A hangulatos ünnepségen Farkasné Székely Angéla igazgatónő köszöntötte az egybegyűlteket, majd a művész bátyja, Tóth Zoltán tanár nyitotta meg a díszterem galériáján lévő kiállítást, végül a Szent Imre Katolikus Általános Iskola és AMI növendékei adtak rövid zenei műsort Elekné Sándor Szilvia vezetésével. Tóth Zoltán beszéde elején hangsúlyozta, hogy Szeged városának szűkös kiállítóhely-kínálata okán a belvárosi középiskolák erre alkalmas terei egyre elismertebb kiállítóhelyekké avanszálnak. Ebben a törekvésben két középiskola is élen jár, hiszen a rendezvénynek helyet adó Körösy József Közgazdasági és a Vedres István Építőipari Szakgimnáziumban tanári és tanulói fogadókészség is van a művészetre, a szépség szeretetére.

A kiállító művész, Tóth Péter Szegeden született 1975-ben, és a Tömörkény szakközépiskola díszítőszobrász szakán érettségizett 1993-ban, ahol Tasnádiné Nagy Irén, Bánvölgyi László és Fritz Mihály kezei alatt nevelődött. A Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán 1997-ben diplomázott rajz-földrajz szakon, itt Papp György volt a mestere. 1998-tól az Alsóvá-

rosi Általános Iskola tanáraként dolgozik. Tanítványai közül sokan a két szegedi rajzos középiskolában, a Tömörkényben és a Vedresben folytatták tanulmányaikat, sőt közülük ketten végül a Képzőművészeti Egyetemen diplomáztak. Pedagógiai munkája mellett tankönyvszerzőként is dolgozott a Mozaik kiadónak, és 2009-ben a „Legszebb európai tankönyv” nemzetközi versenyen bronzérmert nyert. Kiállított többek között Szentesen, Kaposváron és Csongrádon. 2004-ben Szegeden a Kálvin téri református gyülekezetben közös kiállítása volt édesanyjával, László Anna grafikusművésszel, 2015-ben pedig önálló tárlata a Somogyi-könyvtárban. Tagja a Kisgrafika Barátok Köre szegedi csoportjának. Alkotásai között egyedi grafikákat, akvarelleket és kisplasztikákat egyaránt találhatunk. Az utóbbi években a képzőművészet mellett novellákkal és versekkel is próbálkozik, tehát igyekszik a művészi önkifejezés újabb területeit felfedezni. Igényesen megkomponált honlapján, a pontvonal.hu-n a művészetbarátok nyomom követhetik alkotómunkáját.

A tárlat jól sikerült szinopszist nyújt Tóth Péter munkásságáról, arról a lírai világlátásról, mely meghatározza egyéniségét, gondolkodását és egész művészi világát. Ez utóbbiról ő maga a következőképpen vall: „Pontok és vonalak összhangjai és összképei. Hullámvonalak, melyek elringatnak a végtelenbe. Nagyság és parány egységes egésze. Felhők tánca az égen – lavírozott esőcseppekből. Egy másik, jobb kézzel rajzolt napvilág. Kézfejedon az erezet, s szép arcodon a barázdák mélye. Napsugarakból szőtt holdvilág. Újjászülető teremtett világom.”

A kiállítás 2018. február 9-ig, naponta 8-16 óráig volt megtekinthető.

Tóth Zoltán

SOMOSKÖVI SÁNDOR EMLÉKKIÁLLÍTÁSA A VEDRES SZAKGIMNÁZIUMBAN

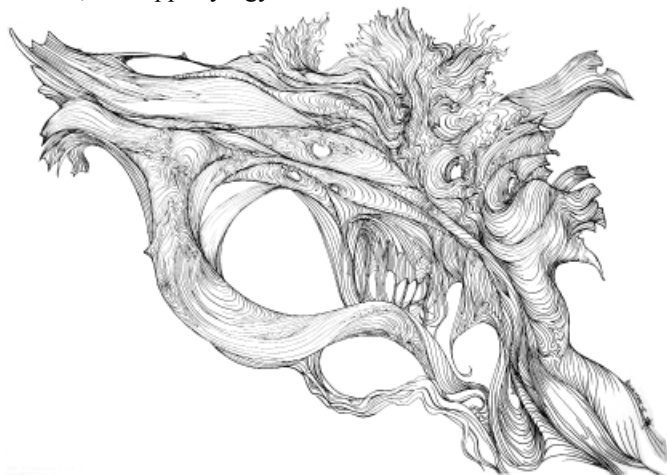

a kép forrása:

<https://szegedma.hu/2014/01/somoskovi-sandor-epitesz-kiallitasa-nyilik-az-edf-galeriaban> (letöltés: 2018. VII. 16.)

Somoskövi Sándor festőművész emlékkiállítására 2018. február 7-én, halálának harmadik évfordulóján nyílt meg egykori munkahelyén, a szegedi Vedres István Építőipari Szakgimnáziumban. Tóth Zoltán igazgatóhelyettes megnyitóbeszédéből idézünk:

„Somoskövi Sándor tanár úr, iskolánk nyugalmazott mérnök-tanára, grafikus- és festőművész vedreses diákként indult. 1946-ban született Jánoshalmán, és itt a Vedresben érettségizett 1966-ban. 1971-ben diplomázott a Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Karának Középvilág-tervezési Tanszékén.

Építész pályáját Jánoshalmán kivitelezőként kezdte, majd Szegeden folytatta tervező vállalatoknál. Jelentősebb megvalósult középületei: városi sportszarnokok Füzesgyarmaton és Jánoshalmán, valamint a piliscsabai campus kollégiumépülete. Építész munkásságáért az ÉVM és a Művelődési Minisztérium Kiváló Munkáért kitüntetésben részesítette. 1998-tól 2006-ig, nyugdíjba vonulásáig tanított a Vedresben. Tanítványai először megrettentek szigorától, de hamar megszerették kedves, közvetlen egyéniségét és kitűnő humorát: maguk között az iskolában közkeletű becenevén „Soma bácsinak” nevezték, és tűzbe mentek volna érte. A tantestület számára is példaértékű volt humánus egyénisége, vele született pedagógus vénája, valamint az építész szakma gyakorlása és tanítása iránt tanúsított szeretete és elkötelezettsége.

Képzőművész élethivatása szakmai pályafutásával együtt indult. Középszintű évei alatt kedves rajztanára, Szili Török Dezső szegedi festőművész műtermében akvarellfestést és alakrajzot tanult, majd a Műegyetemen Masznyik Iván festőművész irányításával rajz stúdiókat végzett. Ugyanitt Kákonyi Istvántól mintázást, Nemcsics Antal professzortól pedig színdinamikát és tér-sík kompozíciót tanult, s már ekkor aktív alkotóművészként tevékenykedett. A Szegedi Szépművészeti Céh tagjaként számos egyéni és csoportos képzőművészeti kiállításon vett részt például Szegeden, Kiskunhalason, Jánoshalmán, Füzesgyarmaton, Alsóörsön és Baján. Emellett külföldön is ismerték és elismerték munkásságát: Romániában, Olaszországban, Ausztráliában, Svédországban, Norvégiában és Dániában is szerepelt alkotásaival. 2010-ben Jánoshalma Város Kultúrájáért díjat kapott, majd ugyanebben az esztendőben szülővárosa Pro Schola-díját is elnyerte. Munkáival szerepelt az 1999-ben megjelent *Szegedi Építészek* kötetben, s gazdag építészeti életművét bemutató kiállítását is láthattuk az egyetem aulájában. 2014 januárjában nagyszerű életmű-kiállítást rendezett az EDF DÉMÁSZ Galériában; biztos rajztudással és nagy műgonddal készített grafikái és akvarelljei egész képzőművészeti munkásságát bemutatták. 2015-ben, művészi pályája méltó elismeréseként, Szegeden Kölcsey-érmeket kapott a Magyar Kultúra Napján.

Kiállított műveit szemlélve megerősödik bennünk az érzés, hogy kitűnő kvalitásokkal bíró építész-képzőművésszel van dolgunk, hiszen a technikai megoldásoknál, kifejezőmódozatoknál és az ábrázolt téma megközelítésénél tudatosan vállalta tanult mesterségét. Mindazonáltal hangsúlyoznunk kell azt a finom kézzel alkotó technikát és biztos témaválasztásait, melyeken keresztül napfényre bukkan a mindennapokban egyébként nehezen felfedezhető lírai alkata.

Életművének külön szeletét jelentik grafikai mappái: a *Szeged tornyai*, az Erdély szakrális épületeit megörökítő *Köveink*, vagy az ugyancsak erdélyi várakat és városképeket bemutató, helyszíni vázlatokat feldolgozó gyűjteménye. Ezen alkotásaiban ugyancsak szervesen együttműködik az építész és képzőművész látásmód. E korlátozott számban, magánkiadásban megjelentetett gyűjteményeket, akárcsak képei javát, barátainak és arra érdemes tanítványainak ajándékozta. Nem pénzért, hanem szeretetből adott: ez emberi-művészi egyéniségét a leghívebben jellemezte.”

Tóth Zoltán

A Kisgrafika Barátok Köre Egyesület
internetes honlapja:
www.kisgrafika.hu

AZÉRT VAGYUNK A VILÁGON, HOGY VALAHOL OTTHON LEGYÜNK BENNE

Krajcsi Tiborné gyűjteményes kiállítása Ajkán,
2018. március 29.

Kiállításunk mottója Tamási Áron Ábel trilógiájából, az Ábel Amerikában 4. fejezetéből való. Szeretném pontosan idézni a mondatot szövegkörnyezetében:

Baranyai Ferenc linómetszete, X3 (2013), 100×110

„Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne – ismétellem el magamnak. És éreztem, hogy a szívem megtelik nagy és általános meleggel, a lelkem megtelik a derűs idő nyugalmaival és a szemem megtelik a hajnal harmatával. Lassan felálltam, és azt mondtam: Igaza van: késedelem nélkül haza fogok menni, hogy otthon lehessen valahol ezen a világon! Igaza van: nem is lehetünk más célra ebben az életben, mint hogy megismerjünk mindent, amennyire lehetséges: a tarka és zezugos világot, a megbocsátandó embereket, az egymásra morgó népeket; s amikor mindent megismertünk, amennyire lehetséges, akkor visszamenjünk oda, ahol otthon lehetünk.”

Saját környezetünkben is egyre több az olyan ember, akik otthon vannak a világban. Ismerik, értik a világnyelvek néme-

Baranyai Ferenc rézkarca, C3 (1987), 76×98

lyikét, tájékozottak tágabb környezetük gazdasági, kulturális és politikai dolgaiban, és ismereteik birtokában szinte bárhol munkát tudnak vállalni, ott tudnak élni. Ők a világpolgárok, mert úgy érzik, hogy otthonuk a nagyvilág.

Ezzel szemben az otthonról én sokáig azt gondoltam, hogy az a hely, ahol élek, a mindennapjaimat töltöm, ahová kötődöm. Aztán ahogy gyűlnek az ismereteim, azt tapasztalom, hogy otthon érezhetem magam ideig-óráig mindazokon a helyeken, ahol jó lenni. Mert van mit tenni. Például megismerni. Óriási szerencsénk, hogy megadatott nekünk a felfedezés lehetőség, a megismerés képessége.

Az persze egyéni kiváltság, sorsszerűség, hogy ki milyen módon fedezheti fel környezetét, vagyis kinek meddig terjed a világ. Megismerheti-e annyira, hogy otthon érezhesse magát benne? *Tamási Áron gyerekhőse megtanulta otthonaként szeretni a Hargitán lévő kicsike kunyhó környékét, majd megtalálta Magyarországon sok-sok pontján az élet apró örömeit. Szerencsét próbált Amerikában, de az nem lett az otthona.*

Krajcsi Tiborné Klári ifjú korától úgy ismerkedett a világgal, hogy olvasott, zenét hallgatott, utazott, fényképezett. Később az a lehetősége is megadatott, hogy apró könyvjegyek, ex librisek megszerzésével, cserélgetésével vitte haza saját lakásába a nagyvilágot.

Erre a kiállításra Krajcsi Tiborné sok ezer darabos ex libris gyűjteményéből válogatott nekünk 40 tablónyi műalkotást úgy, hogy segítsen a világ egy újszerű megismerésében. Klárit közönségünk már jól ismerheti, hiszen ex librisai (művészi könyvjegyei) kiállításokon, szaklapokban és más jelentős szakmai kiadványokban is megjelentek. 1985 óta aktív tagja, majd vezetője, szervezője, motorja az Ajkai Kisgrafika Barátok Körének.

- Azóta rendszeres *megrendelő*, mert számtalan ex libris készült az ő és családja nevére.
- Fáradhatatlan *szervező*, aki lehetőségeket keres a bemutatkozásra legtöbbször nem csak a saját, hanem gyűjtőtársai számára is.
- Országos találkozók *aktív résztvevője*, így mutatkozhatott be Budapesten, Szegeden, Pápán, Sümegen, Debrecenben és természetesen Ajkán is.

Lapjai közül néhány szerepel Vasné dr. Tóth Kornélia Ex libris és képkultúra című, kézikönyvként is használható csodálatos összefoglaló munkájában és a Kisgrafika folyóirat utóbbi évfolyamainak szinte mindegyik számában.

Kérem Önöket, nézzenek erre a világtérképre!

Azokat az országokat jelöltük kis zászlóikkal, amelyekből származó ex libriseket láthatnak a tablón. Ahány ország, annyi stílus, annyi szín, annyi technika és információ.

Ezen a kiállításon feleleveníthetjük eddig szerzett ismereteinket úgy, hogy nem kell félnünk földrajzi, történelmi, irodalmi vagy művészettörténeti hiányosságainktól. Van itt ugyanis számtalan hívókép, és máris aktívvá válik agyunk, indulhatunk a szellemi sétára!

Kezdhetjük a legtávolabbinak tűnő földrajzi helytől. Klári *japán* lapjai 3 tablón mutatják meg, hogy a *réz* ugyan a dúcok egyik legnemesebb alapanyaga, de a *fametszetek* is csodálatos, különleges, mesésen színes keleti világot tárnak elénk.

Kína csak egy kicsivel van közelebb, innen származó grafikák is szerepelnek a távol-keleti tablón.

Hogy képletesen átöleljen bennünket a nagyvilág, láthatunk *argentín, brazil, perui* és *török* lapokat is. Az utóbbi számítógépes grafika.

A legtöbbünknek mégis *Európa* jelenti a „világot”.

24 európai nemzet számtalan művészenek igen nagyszámú alkotása csak néhány morzsa a világ grafikájából, de ezt a maréknyi morzsát összegyűjtve varázslatos mozaikot – talán teljes képet rakhatunk össze a saját kis világunk térképén. Ezen a térképen központi helyet foglal el *Magyarország*. Mert Krajcsi Tiborné itt van otthon, bármennyire is övé a nagyvilág művészi grafikái segítségével. Klári olyan művészek lapjait is magáénak tudhatja, akik csak kevés megrendelést fogadtak el. 6 témakörben kérte a grafikusművészeket, hogy nevére ex librist készítsenek. A terem közepén kiállított lapok Arany János balladait, Csontváryt, Karinthy Cirkusz című novelláját, Móricz Zsigmond Barbárok című alkotását, Wagnert és Thomas Mannt jelenítik meg művészi könyvjegyeken. Az alkotók: Bálint Ferenc, ifjú Feszt László, König Róbert, Nagy László Lázár, Vén Zoltán, Xantus Géza.

Gyűjteményét gazdagítják *szűkebb* környezetünk neves grafikusainak munkái is. Mindig jó érzékkel találta meg azokat a fiatalokat, akiknek a pályája a megyéből, esetleg éppen *Ajkaról* indult. Kérem, külön figyelemmel keressék az ex librisek között Bagarus Zoltán, Baranyai Ferenc, Kapolcsi Kovács Csaba és Ürmös Péter (Pápa) munkáit!

Bízom abban, hogy a kiállítás megtekintése után még színesebb lesz az Önök virtuális térképe is. Nekem a japán lapokról a rózsaszín, az olaszokról a kék, a finnekről a Kalevala türkize, a magyarokról a zöld jut eszembe. Önök pedig tovább színesíthetik gondolatban a térképet.

Igen változatos a kiállított lapok technikája is. Gyönyörködhetünk finoman árnyalt fametszetekben és szitanyomatokban, kemény vonalú litográfiákban, kontrasztos linómetszetekben vagy borzolásos, hihetetlenül aprólékos, részletező rézmetszetekben.

Még ennél is változatosabb a grafikák témája. Irodalmi és zenei művekhez készült illusztrációk, történelem, mitológia, templomok, városképek, virágok, tánc, technikai eszközök, ünnepi köszöntők.

Amit ma itt látunk, az egy életmű töredéke, egy hatalmas magángyűjtemény része. Klári segítségével megtanulhatjuk belőle, hogy:

- A gyűjtés nemcsak a birtoklási vágy kielégítése, hanem kultúraterjesztés.
- A gyűjtés nem a tárgyakhoz, hanem az értékekhez való kötődés.
- A gyűjtés hobbi, örömforrás, de lehet életforma is.

Krajcsi Tiborné Klári teljes tevékenységének az az üzenete számomra, hogy az ember nemcsak a munkáját – az Ő esetében a tanítást és nevelést – élheti meg küldetésként, hanem a hobbiját is. Matematika, kémia, ének szakos tanárként is kiváló volt, mert kivételes intellektusa művészi érzékkel párosult. Kialakult benne az a képesség, hogy mindennapjait mozgalmassá, értékessé, színessé tegye és másokkal is megossza. Ettől vált a szó legnemesebb értelmében vett pedagógussá.

Köszönjük a bemutatkozás lehetőségét a Nagy László Városi Könyvtár és Szabadidő Központnak, köszönjük az élményt Klárinak!

Tartalmas, színes világlátást kívánok Önöknek a kisgrafikák segítségével!

Padné Szabó Mária

HETVENÉVES A ZILAHAI GRAFIKA NAGYMESTERE, BALAJTI KÁROLY

A zilahi Balajti Károly idén hetvenéves. Nagyváradon született 1948. január 23-án. Sokoldalú művész: festő, grafikus, tervezőépítész egy személyben. Mottl Román Pál grafikus tanítványa volt, sorsa a képzőművészeti egyetem helyett mégis a műépítész szakma kitanulása volt, e szakon diplomázott. 1969 óta él és dolgozik Zilahon. 1969-től 1999-ig a PROCONSAL tervezőintézetnél mint tervezőépítész helyezkedett el, kezdetben házterveket készített. 1973-ban nyílt meg első kiállítása a megyei tervezőintézetnél. Emellett folyamatosan fejlesztette művészeti tudását. 1974–1977 között elvégezte a zilahi Népművészeti Iskola festészeti szakát. 1976-tól a Szilágy megyei Amatőr Művészek Társaságának alapító tagja és elnöke, 1987-ig. A Nagyváradon 1995-ben megalakult Romániai Ex Libris Társaság (AREL, Asociația Română Pentru Ex Libris) alapító tagja. A társaság dr. Constantin Mălinaș elnök haláláig, 2010-ig működött, alelnöke a kolozsvári Ovidiu Petca grafikus volt.

A zilahi fiálát 2001-ben, Balajti Károly első ex libris kiállítása alkalmából alapították a zilahi Történelmi és Művészeti Múzeumban. A zilahi ex libris kör elnöke dr. Ioan Maria Oros régikönyv-szakértő, művészeti vezetője Szabó Vilmos festő-grafikus, titkára Balajti Károly lett. E fiókszervezet rövid életének bizonyult, 2009-ig, Szabó Vilmos haláláig állt fenn.

Balajti Károly munkáival a legrangsabb nemzetközi kisgrafikai biennálékon, ex libris fórumokon szerepel. Egyéni és csoportos kiállításokon vett részt többek között Nagyváradon, Bákóban, Brailán, Aradon, Szászfenesen, Budapesten, Szegeden stb. „Az új évezred embere” elnevezésű nemzetközi tárlaton 1999-ben Olaszországban, majd 2000-ben Újbelgrádban és az olaszországi Pescarában szerepeltek alkotásai. Az utóbbi évek tárlatai közül kiemelkedik a 2012-es kínai és a 2013-as USA-beli. 2013. szeptember 23-án a XVII. Zilahi Szüreti Napok keretében önálló kisgrafika és ex libris kiállítása nyílt a zilahi Ioan Sima Képtárban. 2014-ben kiállított Spanyolországban, Olaszországban, Lengyelországban, 2015-ben Litvániában, Bulgáriában. 2016-ban újra spanyol, olasz és lengyel területen, emellett az oroszországi 36. FISAE Ex libris Kongresszuson és Bulgáriában, Szerbiában, Mexikóban, Magyarországon szerepeltek munkái. Ugyancsak ez évben került sor negyedik zilahi egyéni kiállítására.

Kedvelt műfaja a grafika, ezen belül is a kisgrafikai műfajok, főleg az ex libris. Sajátosan egyéni stílus, kifinomult rajztechnika jellemzi. Különösen érvényesül ez a tusrajzain és linómet-szetein. A kortárs vizuális művészeti eljárások, digitális képfeldolgozási technikák szerint készített grafikáinak képalkotásában az absztrakt és szürrealisztikus, szimbolikus elemek egyaránt teret kapnak. Képeire jellemző a

formabontás, az erőteljes dinamizmus, emellett megfigyelhető a festőiségre törekvés, a foltszerűség, a gazdag színhasználat. Egysíkú vízszintes képei a közeli és távolodó síkok révén térbeliséget nyernek. Portréi az összetartozó pontok és foltok együtteséből rajzolódnak ki. Asszociációi elvezetnek az adott téma mélyebb megértéséhez és megismeréséhez, ezt segíti a gyakran alkalmazott montázstechnika.

A tematika tekintetében egyik fő törekvése a hagyományok ápolása, a jelentős történelmi, irodalmi személyek, kulturális, egyházi események, alkotások népszerűsítése. A magyar történelem, kultúrtörténet alakjai közül Mátyás király, Szent László király; Ady Endre, József Attila, Arany János költők, Wass Albert író; Fadrusz János szobrászművész; Bartók Béla és Kodály Zoltán zeneszerzők emlékére egyaránt készített grafikát, gyakran a portréjukkal. A 25. évfordulóra emléket állított Tökés László református lelkész menyői meghurcoltatásának és szabadulásának, a menyői református templommal. Az itteni fatorony a legkorábbi építésű Szilágy megye fatemplomai között.

Balajti témavilágában a vallás központi szerepet tölt be, e kapcsán a Biblia, a hitélet motívumai többféle módon nyernek megfogalmazást. 2015-ben a vizsolyi Biblia (1590) megjelenésének 425. évfordulójára készített egy emléklapot, majd a szilágysági magyar templomok változatain dolgozott, többek között Egrespatak, Ilosva, Ipp, Benedekfalva, Szilágyfőkeresztúr, Farnas templomaival. Ezek bemutatását modern formanyelv, nyugtalanító képzetársítások jellemzik, a hiány, a rombolás, a széthullás, a töredezettség jegyében. Jó példa az ilosvai református templom ábrázolása, melynek szövege: „Jézus nevében bízom én, Ő törli el bűneimet.” „Légyen a te falaidba csendesség és békesség” – szól a farnasi templom képálírása. E grafikák a reformáció 500. évfordulója alkalmából kerültek kiállításra, legteljesebb bemutatásuk 2016 novemberében volt Balajti Károly kisgrafikai tárlatán a váradi Tibor Ernő Galériában, mely a grafikus 2014–2016 közötti munkáiból válogatott. A reformációra több

Luthert bemutató lappal, ex librisszel is emlékezett, többek között Gáspár Attila, prof. Dukrét Géza, Lakóné Hegyi Éva, Vasné dr. Tóth Kornélia nevére.

Az 1956-os forradalom emlékére a 60. évfordulón drámai erejű képciklust alkotott, melyek darabjai a Kisgrafika Barátok Köre Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület által szervezett „Magyar szabadságharcok és forradalmak” c. kiállításon voltak megtekinthetők Budapesten. Ide tartozóan a Gáspár Attila, Palásthy Lajos, Trifán László, Vasné dr. Tóth Kornélia nevére szóló ex libriseket és a Kisgrafika Barátok Köre nevére szóló emléklapokat a vörös és fekete színek kontrasztja, a montázstechnika, az expresszív formarend jellemzi.

A 2017-es Arany- és Szent László-emlékév alkalmából ismét sorozatokat

Balajti Károly számítógépes grafikája,
CGD, op. 258 (2010), 85×50

Balajti Károly számítógépes grafikája,
CGD (2013), 47×67

alkotott, a számítógépes grafika adta lehetőségeket kiaknázva. Ezen ex librisei elsősorban az öregedő Arany Jánost idézik fel, a költő arcképével, a Tamburás öreg úr, a Letészem a lantot c. versekre utalóan. A Tamburás öreg úr illusztrációjában szereplő szoborportré alapjául a nagyszalontai Csonka-torony bejáratánál található, 1907-ben készült, Stróbl Alajos által tervezett és Szeszák Ferenc által kivitelezett Arany-féldombormű szolgált. A Letészem a lantot c. költemény ábrázolásában hangsúlyos szerepet kap Petőfi Sándor alakja, kire fájó szívvel emlékezik Arany:

„Nem így, magánosan, daloltam:
Versenyben égtek húrjaim;
Baráti szem, művészi gonddal
Függött a lantos ujjain”

Az ábrázolásokon is feltűnő hangszerek (tambura, lant) a költő eszközei műve megszólaltatásához, ill. magának a költészetnek a jelképei.

A 2017-es Szent László-émlékév, a „lovagkirály” trónra lépésének 940., szentté avatásának 825. évfordulója alkalmából többek között Kerékgyártó László, Tökés László, a Kisgrafika Barátok Köre nevére szólóan készültek ex librisek, ill. név nélküli emléklapok Nagyváradra, a lovagkirály alakjával. A nagyváradi római katolikus székesegyház előtt áll Szent László szobra. A templomot a király alapította, a legenda szerint itt temették el.

Idén, Mátyás király trónra lépésének 560. évfordulóján Mátyás király alakját idézi fel Balajti több ex librise a kolozsvári Mátyás-szoborral, Mátyás szülőházával. A 2018-as XXXVII. FISAE Nemzetközi Ex libris Kongresszusra is több alkotása készült, a helyszínt adó Prága nevezetességeivel.

Végezetül Balajti Károly ex librisei közül a teljesség igénye nélkül említhetném még az Alice Csodaországban témájút és a XXXV. FISAE Nemzetközi Ex libris Kongresszus (2014) alkalmából Rác Mária nevére szólót, Emilio Carrasco Gutiérrez, Gheorghe Nihoceha, Dr. Emanuel Prodan, Dr. Mihai Ciobanu nevére a 2016-os mexikói nemzetközi pályázatra készültet. Balajti grafikáit számos erdélyi folyóirat és évkönyv felhasználta illusztrációk gyanánt. Különösen költők műveit illusztrálja, Horváth Imre erdélyi magyar költő mellett a román Mihai Eminescu, George Bacovia (valódi nevén George Vasiliu), Tristan Tzara a kedvence. Balajti Károly a szilágysági közművelődési élet terén kifejtett alkotói, értéktérítő tevékenységének elismeréseként 2017-ben Petri Mór-díjban részesült. Grafikai művészete, formabontásából adódó sajátos stílusa, egyedi képzetársításai révén kibontakozó összetett témavilága egyedi szint képvisel a magyar és nemzetközi kisgrafika életben, mely mindannyiunk figyelmére érdemes. Munkásságához további sok sikert, egészséget kívánunk!

Szakirodalom:

BAJUSZ István: *XIV. Szilágyság-kutatás nap: „Művészetek a Szilágyságban”*, XIV. Szilágyság-kutatás nap, 2017. május 19–20., http://www.eme.ro/servlet/eme/template/events%2CPEventScreen.vm/event_id/1440/pageno/1/archived/false
NAGY Noémi, P.: *Kisgrafika tárlat nyílt a TEG-ben*, Bihari Napló, 2016. november 14., <http://www.biharinaplo.ro/helyi/2016/11/13/kisgrafika-tarlat-nyilt-a-teg-ben.biharinaplo>
SZABÓ Attila: *Képzés, képszerkesztés, képtervezés. Balajti Károly kisgrafikái*, Hephupa (Szilágysági művelődési folyóirat), 2016/4. sz., 56–57.

Vasné dr. Tóth Kornélia

HÍRES GYŰJTŐK KÖNYVJEGYEI AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁRBAN

REISINGER JENŐ
(1908–1971)

Reisinger Jenő Debrecenben született 1908-ban. A debreceni polgári fiúiskolába járt. Ifjúkorában aktív cserkész volt (távírásként működött), részt vett számos megmozdulásban, például az 1926-os cserkész Nemzeti Nagytáborban.

1933-ban kötött házasságot Gulyás Etelkával, akivel kilenc gyermekük született. 1944-ig éltek Debrecenben, majd évekig Diósgyőrben (ma Miskolc egy városrésze) laktak. A diósgyőri Vas- és Acélgárban vasgyári munkásként, villanyszerelőként dolgozott. Később, az 1950-es évek elején Budapestre költöztek, a Kohászati Gyárépítő Vállalatnál lett anyagbeszerző, jó üzleti érzékkel rendelkezett. Jogi képesítést is szerzett. Egyes adatközlők szerint az 1960-as években egy időben a Kossuth Klub igazgatójaként tevékenykedett, kulturális programokat szervezett.

Könyv- és grafikagyűjtőként már az 1930-as évektől aktívan részt vállalt a MEGE (Magyar Exlibrisgyűjtők és Grafikabarátok Egyesülete) és a debreceni Ajtósi Dürer Céh tevékenységében. Gyűjteménye darabjaival, debreceni könyvtulajdonosok ex libriseivel és modern rajzolatú klisékkel szerepelt az Ajtósi Dürer Céh grafikai kiállításán 1935 decemberében a Déri Múzeumban. Aktívan részt vett a MEGE programjaiban, többek között az 1939-es szolnoki kiránduláson. A téma szakirodalmát is gyűjtötte.

Menyhárt József fametszete,
X2, op. 215 (1934), 120×52

Műgyűjtőként több kiadványt is megjelentetett, például Nagy István „Falusiak” c. metszeteit (1936). Ebben „műgyűjtő szociográfusként” aposztrofálja magát. A cserkészmozgalomban való aktív részvételéről számos ex librise tanúskodik, ilyen témájú könyvet is megjelentetett. Ide tartozik a debreceni grafikusok élvonalába emelkedő Menyhárt József: „Tíz törvény” c. fametszetes könyvének (1935) kiadása, mely már a címében is a cserkész-törvényekre utal. Néhány évig a keresztény értelmiség, a Prohászka-munkaközösség egyik orgánusaként, az „Így látjuk” c. folyóiratnak felelős szerkesztője és kiadója volt.

Menyhárt József fametszete, X2, 80×102

Budapestre költözve a Kisgrafika Barátok Köre (1959–) egyik alapító és vezetőségi tagja lett. Nagyon aktívan vett részt a kör rendezvényein, számos esemény megszervezése, kiállítások megnyitása fűződött a nevéhez. Külföldön is részt vett az európai, majd nemzetközi ex libris kongresszusokon, 1964-ben Krakóban fiával, ifj. Reisinger Jenővel. 1970-ben ott találjuk a budapesti XIII. Nemzetközi Ex libris Kongresszuson.

Kiterjedt gyűjtőtevékenységet folytatott, már az 1930-as évektől rajta szerepelt a MEGE és az Ajtósi Dürer Céh cserelistáin, kiemelkedően sok, 70 körüli lappal. A gyűjtő szorgalmával járt Debrecenből Pannonhalmára éppúgy, mint Budapestre, Békéscsabára, Szentesre, sőt külföldre (pl. Olaszországba) is – felülemelkedve a szűkös anyagiak által emelt korlátokon. Ex libriseiből egy 1000 darabból álló egységet felajánlott megvételre Soó Rezső professzor számára, ezzel megalapozva a neves professzor későbbi óriási grafikai gyűjteményét. Negyven éven át aktív cserekapcsolatban és közeli barátságban állt Nagy Dezső debreceni lelkész-könyvtáros gyűjtővel és Réthy Istvánnal, a debreceni Ajtósi Dürer Céh, majd a Kisgrafika Barátok Köre titkárával. Palásthy Lajos budapesti gyűjtővel is aktív cserekapcsolatot alakított ki. Emellett sok művész-szel-gyűjtővel volt személyes kapcsolata, meglátogatta őket, és erről útinaplót, emlékkönyvet vezetett, mely kb. 20 kötetnyit tesz ki. Ebben megtalálhatók a művészek-gyűjtők aktuális bejegyzései, egy-egy emlékebe adott grafika stb. Ugyanilyen emlékkönyvet vezetett a KBK titkáráként Réthy István is, az ő naplójába Reisinger 1964-ben, a KBK 5 éves évfordulóján írt egy bejegyzést, portréját ábrázoló Tempinszky-könyvjegy kíséretében.

Reisinger fő gyűjtési területe a magyar grafika volt, ezt bizonyítja az 1961. évi cserelista is, melyen 500 darab magyar lapot ajánlott cserére. Az ex librisek mellett szabad grafikákat,

képeslapokat is gyűjtött. A kor szinte minden nevesebb magyar kisgrafikusával készítettett nevére szólóan ex librist: Andruskó Károly, Gáborjáni Szabó Kálmán, Bánszki Tamás, Haranghy Jenő, Fery Antal, Márton Lajos, Menyhárt József, Nagy Árpád, Nagy Sándor János, Radványi-Román Károly, Selmeczi Skonda Károly, Sterbenz Károly, Stettner Béla, Szűcs Pál, Vadász Endre, Várkonyi Károly, Bordás Ferenc, Diskay Lenke, Nagy László Lázár, Tempinszky István, Élesdy István stb. grafikusokkal. A külföldiek közül Malgorzata Korolko neve említhető. Kiemelt a debreceni vonatkozású gyűjteményegysége (a Debreceni Református Nagytemplommal, a csonkatemplommal, utcarészlettel stb.), melynek bemutatásáért az Ajtósi Dürer Céh 1935. decemberi kiállításán jutalmat is kapott. Ezek grafikusai közt említhető Sz. Rác István, Menyhárt József, Selmeczi Skonda Károly. A református kistemplomról (csonkatemplomról) G. Szabó Kálmán ex librise is ismert, emellett a diósgyőri várat is bemutatja egy Gáborjáni-grafika. Gyakoriak az életképek (gyárban beszélgető, dogozó munkások, műbarát szoborral, olvasó, fa tövében álló, horgászó ember stb.), a természet bemutatása és a cserkészmotívum, ill. a jogra utalóan a paragrafus. A könyvbrázolás is sokszor megjelenik. A cserkészmotívumok szinte mindegyike – cserkészliliom, kalap, cserkészegyenruha, táborozó cserészek stb. – szerepel ex librisein, ezek legavatottabb készítője Márton Lajos grafikus. Köhegyi Gyulát az akkori fiatal grafikusművész-nemzedék egyik legtehetségesebb tagjának tartotta – ő is metszett ex librist a Reisinger család számára 1964-ben. Alkalmi grafikáin gyakran a család kap fő szerepet, gyermekei születésére is rendelt lapokat. Az Anna nevű kislánya születésének emléket állító lap 1942 végén 1943-ra szóló újrólap is egyben, Menyhárt József alkotása.

A népes Reisinger család részére számos közös újrólap grafika és ex libris készült. A feleség, Reisingerné Gulyás Etelka (1908–1991) számára rendelt ex libris egy példája Menyhárt József alkotása. Utóbbtól Reisinger Judit nevére is szól ex libris. A legfiatalabb gyermek, Reisinger Péter (1956–) számára több könyvjegy készült, ezek Stettner Béla, Hajós Éva, Andruskó Károly stb. művei.

Reisinger Jenő tervbe vette, hogy ex libris gyűjteményét a debreceni Déri Múzeumnak ajándékozza, de hirtelen halála ebben megakadályozta. A Reisinger ex libris gyűjtemény jelenleg a gyűjtő egyik gyermeke birtokában van Budapesten.

Reisinger Jenőre emlékezve Stettner Béla készített in memoriam lapot koszorúval, körülötte kisgrafikákkal. Mi is a kisgrafikagyűjtők egyik legtisztelteméltóbb tagjaként emlékezünk rá!

Petry Béla grafikája, P1 (1933), 60×85

Szakirodalom:

1937. évi cserejegyzék, MEGE Kisgrafika 1937/1. sz., 4.
 1939. évi cserejegyzék, MEGE Kisgrafika 1939/2. sz., 18.
 1961. évi cserejegyzék, Kisgrafika Barátok Köre, Budapest, 1961. (különlenyomat), 5.
 A kongresszus résztvevői, Kisgrafika Értesítő, 1970. dec., 744.
 A MEGE szolnoki kirándulása, MEGE Kisgrafika, 1940/1–2. sz., 11–12.
 Címváltozások, MEGE Kisgrafika, 1943/1–2. sz., 16.
 Exlibrist gyűjtenek és cserélnek, Magyar Exlibris, 1935/1. sz., 16.; Magyar Exlibris, 1935/2. sz., 32.
 Falusiak, Magyar Exlibris, 1936/4. sz., 72.
 Így látjuk, Debrecen, 1937. október 15.–1938. május: folyóirat, a Prohászka-munkaközösség lapja. Megjelent 10x évente. Főszerk.: BAUKOVÁC Ferenc. Fel. szerk. és kiadó: REISINGER Jenő. Társzerk.: KISS László
 Kontur Isvänné Reisinger Ágnes (Reisinger Jenő egyik lánya) adatközlése, 2017. 01. 12.
 Levelesláda, MEGE Kisgrafika, 1937/3. sz., 16.
 NAGY Dezső: In memoriam Reisinger Jenő, Kisgrafika, 1979/1–2., 35.
 Palásthy Lajos adatközlése, 2017. 01. 17.
 Pótlás a cserejegyzékhez, Új tagok, MEGE Kisgrafika 1938/1. sz., 12.
 Reisinger Jenő, Kisgrafika, 1972/1. sz., 25. (nekrológ)
 REISINGER Jenő: Köhegyi Gyula, In. A Kisgrafika Barátok Köre jubileumi évkönyve 1959–1969, szerk. GALAMBOS Ferenc, Budapest, 1969, 132.
 Reisinger Péter adatközlése, 2017. 01. 12., 01. 27.
 RÉTHY István: Tíz éves a Kisgrafika Barátok Köre, 1959–1969, Kisgrafika Értesítő, 1969. április, 538–540.
 SOÓ Rezső, BEREI: Az Ajtósi Dürer Céh grafikai kiállításai, Magyar Exlibris, 1936/1. sz., 1–7. (Hozzáfűzve a kiállítási katalógus is, 1–8.)
 Soó Rezső: Debrecen exlibris-művészei II., Vadász Endre, Magyar Exlibris, 1936/4. sz., 56–66.
 SZÜI Rezső: A debreceni bibliofília 1920–1944 között, In. A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve 1965, Debrecen, 1966., 344., https://library.hungaricana.hu/hu/view/MEGY_HAJB_DERI_1965/?pg=357&layout=s&query=Reisinger Jenő

Vasné dr. Tóth Kornélia

HÍREK

BÚCSÚ SAJTOS GYULA GRAFIKUSMŰVÉSZTŐL

Életének 86. évében, ennek az évnek a februárjában rakta le kezéből végleg az ecsetet és a vésőt úgy, hogy az utolsó pillanatig dolgozott. Festőként és grafikusként tartotta számon a szakma, de az igazi lételeme a kisgrafika volt.

Bár már a Képzőművészeti Főiskolán készített kisméretű rézkarcokat és metszeteket, de a kisgrafika világa viszonylag későn csábította el. Ahogy jöttek az országos, majd külföldi megmérettetések, úgy találta meg igazi hangját, és alakította ki sajátos hangvételét. Mindezt úgy, hogy a metszőmodora a kezdetektől fogva szinte alig változott. Kiváló karakterérzéke volt, és ezt nemcsak a grafikáival, hanem a festészetével is bizonyította; sőt igazán szerencsésnek mondhatta magát az, akinek arcvonásait bronz plakettjei is őrzik.

Seregélyesen született 1932-ben. Székesfehérváron járt középiskolába, itt Pallay József és Áron Nagy Lajos festők keze alatt kezdett rajzolni. A Képzőművészeti Főiskolán grafikai szakon végzett 1959-ben. Mesterei között tartotta számon Kmetty Jánost, Raszler Károlyt, Barsay Jenőt és Ék Sándort. Véget nem érően és a legnagyobb tisztelettel mesélt róluk, útmutatásaik élete végéig biztos iránytűként szolgáltak. Sokoldalúságára jellemző, hogy például az etyeki templom

Sajtos Gyula rézkarca, C3 (2008), 75×95

freskóinak restaurálásában is segédkezett. Egy másik példa a sokrétű tevékenységére, hogy a pedagógiai munkássága mellett készültek az albertfalvi helytörténeti múzeumban látható építészeti és egyéb grafikái.

Egész életére kiható megrázkódtatást jelentettek számára az átélt második világháborús gyerekkori élmények. Ez a tematika végigkísérte munkásságának minden ágát, ahogy egy korábbi riportban megfogalmazta, ezek az emlékek inspirálták azt a kettős triptichont is, amely a „Háború és Béke könyve” címet viseli. Ám ahogy a háború borzalmain túllépett, született ikonikus műve, az „Illyés Gyula – Megy az eke” című rézkarca.

Ex libriseit végtelen műgonddal készítette, legtöbbet dr. Mayer József részére. Legismertebb reprodukált ex librise egy

Sajtos Gyula linómetszete, X3, 115×75

olasz pályázatra készült, amely a nagy reneszánsz kori pápa, II. Gyula emlékére lett meghirdetve. Az egyéni és kollektív kiállításai közül ki kell emelni, hogy számos alkalommal mutatta be műveit Köhegyi Gyulával és Ürmös Péterrel együtt Budapesten, amelyekről a kerületi médiák rendszeresen beszámoltak.

Műveit közintézmények (például a Hadtörténeti Múzeum, Budapest) és magángyűjtők őrzik, illetve grafikái a KBK egyesület archívumában is megtalálhatók. Ezeket időről időre kiállítjuk, ezzel is ápoljuk emlékét!

Irodalom: *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon III. kötet.*

Ürmös Péter

*

ELHUNYT DR. OTTMAR PREMSTALLER

Az osztrák grafikai élet nemzetközileg is egyik legismertebb, oszlopos tagja, dr. Ottmar Premstaller (született 1927-ben) a közelmúltban 2018. március 18-án elhunyt. St. Georgen an der Gusen nevű helységben állatorvosként praktizált. Már fiatalokora óta foglalkozott a grafikával, az ex libris gyűjtéssel. Linómetszetű, apró és gyakran kalligrafikus szöveggel készített ex librisei voltak jellemzőek munkásságára. 1066 grafikát alkotott, nevére más grafikusok 506 lapot csináltak. Az osztrák Exlibris Társaság tiszteletbeli elnöke címet is viselte. A KISGRAFIKA 2008/2 számának 13. oldalán hírt adtunk egy életmű kiállításáról az osztrák egyesület lapjának cikke nyomán, s öt darab ex librisét is bemutattuk. P. L.

Ottmar Premstaller (A) linómetszete, X3, 50×47

*

Lapzárta után érkezett:

Vályi Csaba grafikusművész (sz. 1937) 2018. jún 26-án elhunyt. Tavaszy Noémi grafikusművész (sz. 1927) 2018. júl. 1-jén elhunyt. Mindkettőjükéről megemlékezést a következő számban írunk.

*

2018. március 5-én nyílt meg az Országos Széchényi Könyvtár Plakát- és Kisnyomtatványtára előtti térben a „Jottányit se 48-ból! Az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc emlékezete” c. tárlat, mely az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc kitörésének 170. évfordulójára emlékezik. A tárlatot a szöveges dokumentumok (korabeli röplapok, szöveges plakátok) mellett metszetek, litográfiák, albumbeli képek, képeslapok színesítik. Külön színfoltot jelentenek az aradi vértanúkat bemutató Perei Zoltán ex librisek (Galambos Ferenc nevére), a Damjanich János és Bem József tábornokokat bemutató Salamon Árpád-kisgrafikák, és Ürmös Péter Klapka Györgyöt, Komárom védőjét ábrázoló ex librise. Utóbbiak készítője Vasné Tóth Kornélia.

A gazdag anyagot felvonultató, 2019. február 3-ig megtekinthető tárlat kurátora az OSZK tudományos munkatársa, Vasné dr. Tóth Kornélia.

Paláshy Lajos

*

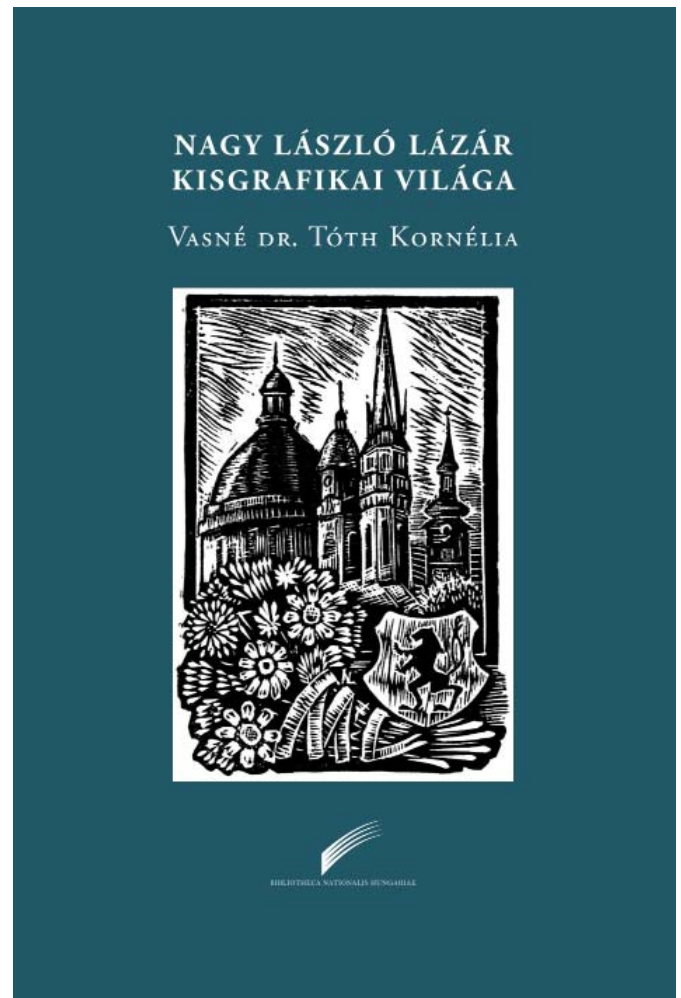
Die Exlibris in der Zeit der Österreichisch–Ungarischen Monarchie, an der Jahrhundertwende (Az ex libris az Osztrák–Magyar Monarchia idején, a századfordulón) címmel az osztrák és magyar ex libris élet találkozási pontjait, neves grafikusait és gyűjtőit mutatja be Vasné dr. Tóth Kornélia a Mitteilungen der ÖEG 2018/1. számában, német nyelven. Mindezt az Országos Széchényi Könyvtár Plakát- és Kisnyomtatványtára külföldi – főként osztrák – ex libris anyagán keresztül. A cikk szép példája az osztrák és magyar egyesület közti kapcsolattartásnak, az osztrák gyűjtők számára is sok forrásértékű információt nyújt.

Ürmös Péter

*

ÜNNEPI KÖNYVHETI KIADVÁNY AZ EX LIBRISRŐL

A 2018-as ünnepi könyvhétre kiadásra került Vasné dr. Tóth Kornélia: „Nagy László Lázár kisgrafikai világa” c. kötete. Az Országos Széchényi Könyvtár kiadásában megjelent könyv a ceglédi Nagy László Lázár (1935–) képzőművész – a

hazai és nemzetközi kisgrafikai élet kiválósága, egyik legtermékenyebb alkotója – kisgrafikai pályaképét mutatja be, részletes bevezető tanulmánnyal, kisgrafikai alkotásjegyzékkel, ehhez kapcsolódó mutatókkal és képi válogatással, angol nyelvű összefoglalóval. A magyarok mellett a külföld számára is érdeklődésre számot tartó, nagy alaposággal, szakértelemmel összeállított kötet 160 oldalt tesz ki. Nagy László Lázár napjainkra már több mint 700 kisgrafikát, ex librist készített, több száz egyéni és csoportos kiállításon vett részt hazánkban és kül-

Vasné dr. Tóth Kornélia és Nagy László Lázár a dedikáláson

földön. Ex librisei, kisgrafikai számos közgyűjteménybe eljuttotak, többek között az Országos Széchényi Könyvtár Plakát- és Kisnyomtatványtárába. E tár tudományos munkatársa a szerző, számos ex libris vonatkozású könyv, tanulmány, cikk írója.

A könyv kettős dedikálására az ünnepi könyvhéten a budapesti Vörösmarty téren az OSZK standjánál került sor június 9-én, szombaton 11 és 12 óra között. Könyvbemutató októberre várható az OSZK-ban és Cegléden is. *Palásthy Lajos*

LAPSZEMLE

Exlibris Aboensis 2017/4 Nr. 100.: A sok színes képpel és fotóval illusztrált finn folyóirat egy teljes oldalon keresztül foglalkozik az Ex libris és képkultúra c. kiadvánnyal. A szerző, Vasné dr. Tóth Kornélia fotóján kívül közli a könyv címlapjának fotóját is. Több magyar ex librist is bemutat és a szövegben sok adatot is közöl, mely segít közelebb hozni a finn olvasót e hézagpótló kiadvánnyal kapcsolatban.

Exlibris Aboensis 2018/1 Nr. 101.: A lap szokásához híven, egy oldalon keresztül nyolc finn grafika alkotójának nevét keresi. Úgy látszik, náluk is gyakori, hogy a lap tulajdonosai nem írják a lap hátára a szükséges adatokat. (A grafikus neve, a technika és a készítés évszáma.) A 2011-ben elhunyt észt grafikus, Ago Kivi munkásságát ismerteti sok grafikájának bemutatásával. A művész 1933-ban született, és termékeny volt az ex libris terén. A lap más cikkben is kitekint a nemzetközi grafikai térre.

D.E.G. Mitteilungen 2018/1.: A német folyóirat az operaházakat ábrázoló ex libriseket veszi számba, részletes ismertetéssel és sok grafika bemutatásával. Baureuth, Drezda és más városok operaházait ábrázoló ex librisek mellett opera szerzőket is bemutat, a szövegben hosszan méltatva munkásságukat. Liszt Ferencet (1811-1886) is bemutatja egy mondatban.

Egy cikk hosszan foglalkozik Gian Carlo Torre úrral azzal kapcsolatban, hogy egy német házaspárnak, Masthofféknak bemutatta Genovát. A sok fotóval illusztrált cikk felsorolja a tudnivalókat.

A lap közepén két oldalon keresztül közlik az újjáélesztett grafikákat. Egy érdekes cikk beszámol arról, hogyan került egy Franz Bayros grafika, miután a fél világot bejárta, a bécsi Naschmarkt piacára. Klaus Rödel dán exlibrisgyűjtő 50 éve tagja a DEG-nek.

KÖNYVESPOLC

BIBLIOFIL MINIKÖNYVEK
AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM
EX LIBRIS-GYŪJTEMÉNYÉBŐL

A Budapesten élő Balázs Károlynak, a Magyar Miniatur és Bibliofil Könyvészek Társasága megalapítójának érdeméért látott napvilágot az a három, 10×7 cm-es kiadvány, amelyekről a következőkben szó esik. Mindháromnak ő a szerkesztője, Horváth Hilda, a múzeum főosztályvezetője a szövegek írója, és Barabás Károly a tervezője.

2016-ban jelent meg a Külföldi szecessziós ex librisek (127 oldal), amely a hátsó borítón közölttel együtt 58 kisgrafikát mutat be. Bevezetőjében Horváth Hilda írja, hogy hosszú időnek kellett eltelnie, mire újra felfedezték a szecessziós alkotások szépségét. Hangsúlyozza, hogy az angol művészek, Beardsley, Crane munkássága milyen hatással volt a 19. sz. végi és a 20. sz. eleji ex libris művészetre, „Amelyre a sokszínűség és a sokrétegűség a jellemző, ám a témaválasztás, a motívumvilág összekötő kapocs volt, az ötletes komponálás, a sajátos gyökerek, hagyományok egyedivé, egyénivé varázsolták a még oly azonos témájú lapokat is.” Ezt kísérhetjük szemmel a bemutatott alkotásokon. Annál is inkább, mert egy-egy ex librisről a párhuzamos oldalon (a művész neve, a technika, méret, évszám) mellett az alkotó munkásságára is utaló rövid műelemzéseket is olvashatunk. A befogadás örömehez és teljességéhez hozzájárul még, hogy Horváth Hilda úgy sorolta be a kisgrafikákat, hogy mindig legyen valami apró mozzanat, ami elvezet az egyiktől a másikig.

Ezt kísérhetjük nyomon a Magyar szecessziós ex librisek című (2016, 104 oldal, 48 illusztráció) könyvecskében is. A szerző megemlíti, hogy a magyar szecesszió nyitottan fogadta

be a nyugati áramlatokat, ám a „hatások eredőjeként rendkívüli, teljesen új magyar szecesszió született.” Mint utal rá, természetesen nem csak az ex libris művészet terén. Tekintettel arra, hogy a századelőn sokan (köztük amatőrök is) készítettek könyvjegyeket, a szerkesztő a meghatározó alkotók lapjai közül többet is beválogatott a kötetbe. Így (is) szembesülhetünk a témaválasztás sokszínűségével, az ötletesebb kompozíciós lehetőségekkel. Öt vagy ennél több lappal szerepelnek a kiadványban Kozma Lajos, Nagy Sándor, Rozsnyay Kálmán, Sassy Attila (Aiglon), de négy kisgrafikát láthatunk

a gyűjtők körében kevésbé ismert, fiatalon elhunyt Sarkadi Emiltől. A műelemzések ezúttal is sokoldalúak, gyakran utalnak hol publikálták először az ex librist, melyik pályázatra készültek, tájékoztatnak a művész egyéb tevékenységéről, s a lap tulajdonosáról is. Ezek közül csak néhányat említünk meg: Dirner Gusztáv orvosprofesszor, a Szent György Céh grafikai szakosztályának elnöke; Koronghi Lippich Elek, miniszteri tanácsos, művészeti író; Lyka Károly; Czákó Elemér, az Iparművészeti Múzeum tudós könyvtárosa; dr. Jászi Oszkár, Harsányi Kálmán vagy éppen Erzsébet román királyné, aki álnéven korának ünnepeit költője volt. Röviden: az annotációk és a képek számos művelődéstörténeti érdekességét is közölnék.

Az Erdélyi ex librisek (2017, 56 lev., 100 illusztráció) anyagát a szerkesztő abból a 450 lapos kollekciónból válogatta, amelyet Szanka Rózsa 2009-ben adományozott a múzeumnak. 1969-ben járt először Erdélyben és baráti kapcsolat alakított ki a legjobb művészekkel. Csak mélynyomású lapokat gyűjtött, sorozatot is készítettett Hódolat Kalotaszegnek címmel. A bemutatott grafikák jól tükrözik az 1970-1980-as években megújuló erdélyi exlibris-művészetet. E megújulásnak egyik oka volt, hogy a Ceaușescu-érában a magyar művészek alig

juthattak külföldi szerepléshez, ám a kisgrafikákat elküldhették különféle nemzetközi pályázatokra, ahol több esetben díjat nyertek, és újabb megrendeléseket is kaptak. Az utóbbiban élen jártak a magyarországi gyűjtők, a Szanka Rózsa által megrendelt (10) lapok mellett húszegynéhány ilyen szerepel a kiadványban.

Horváth Hilda bevezetőjében olvashatjuk, „hogyan az erdélyi exlibris-művészet fő vonása, hogy bár mindig ott kísért a múlt, a népi, történelmi hagyomány, de ott van a jelen is a maga tragédiáival, szorongásos küzdelmeivel”. Bizonyára ez az alkotói életérzésre utal Árkossy István veszedelmes, kutya-szerű lényt ábrázoló lapja, Kazinczy Gábor láncon megfűkezett vérebe, Baász Imre tűzokádó sarkánya, Hervai Katalinnak A walesi bárdokhoz készült illusztrációja. Némi nekilódult fantáziával még sorolhatnánk a többi, ám a jóízű humorral, iróniával megfogalmazott lapokkal is találkozunk pl. Cseh Gusztáv, ifj. Feszt László rézkarcaival. Az ex libriseken megjelennek Erdély művészettörténeti emlékei, jellegzetes tájak, emberek vagy éppen elvontabb kompozíciók – színes, változatos, ám mégis valamilyen módon egységbe szerveződő képet nyújtanak az erdélyi kisgrafikáról. És természetesen ott láthatjuk azokon a megrendelők által kért témák (zenei motívumok, Szent György-, Don Quijote ábrázolásokat stb.) – mindig megletést keltő különböző megfogalmazásban.

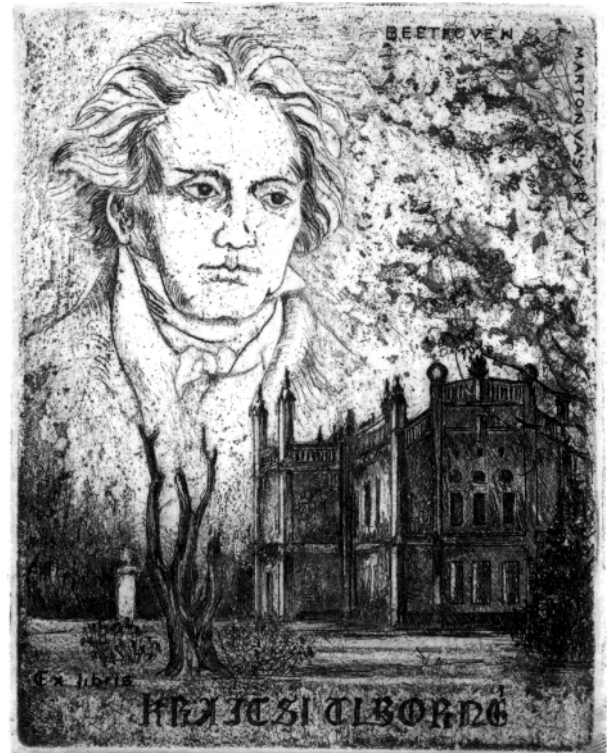
A kötet szerkezete eltér a korábbiaktól. A szerkesztő a bevezetőt követően mutatja be a művészek munkásságát, sajátos kifejező eszközeiket, képi világukat. Mindez fontos forrásmunkául is szolgál a műkritika, művészettörténet számára is, hiszen a bemutatott alkotók képgrafikai munkássága jóval ismertebb, elismertebb.

A kiadvány Árkossy István, Baász Imre, Bardócz Lajos, Bálint Ferenc, Cseh Gusztáv, Deák Ferenc, id. Feszt László, ifj. Feszt László, Hervai Katalin, Kazinczy Gábor, Plugor Sándor lapjait mutatja be. Legtöbbet id. Feszt Lászlótól, Cseh Gusztávától, Árkossy Istvántól és Deák Ferentől. (Az ő esetükben olykor még jobban nyomom kísérhetjük téma- és kompozíciós megoldásaik változatosságát is.) Jeles erdélyi személyiségek részére készült könyvjegyek a teljesség igénye nélkül: Nagy Olga (Cseh Gusztáv), Domokos Géza (Deák Ferenc), Banner Zoltán, Kántor Lajos, Lászlóffy Csaba (Árkossy István) Sütő András, Király László (Bardócz Lajos). A grafikusművész Deák Ferenc részére Árkossy István és Cseh Gusztáv is készített ex librist. Ezek a lapok és motívum világuk megfejtése vagy éppen megközelítése a szemlélő számára külön feladatot jelentenek.

Végezetül szólunk, hogy ezek a remekművi kiadványok kemény kötésben, 300 számozott példányban, kiváló tipográfiai és nyomdai kivitelezésben láttak napvilágot. A grafikák színvilága tökéletesen jelenik meg az illusztrációkon, amelyek a kis méretük ellenében sem veszítettek kifejező erejükből. Ezért külön elismerés a bevezetőben említett kiadónak, tervezőnek és a kivitelező nyomdának (Progresszív Kft., Békéscsaba).

A minikönyvek nagy nyereségei az ex libris-művészetnek, ám annak kedvelőin túl is minden művészetbarátnak. Nem csak hazai, hanem nemzetközi érdeklődésre is számot tarthatnak, annál is inkább, mert az első kettő szöveges része (Kidle Károly fordításában) angolul is olvasható. Mindemellett méltón hívja fel a figyelmet a múzeum rendkívül gazdag ex libris gyűjteményére.

Arató Antal

Bagarus Zoltán rézkarca, C3 (1986), 98×77

EGYESÜLETI HÍREK

KÖZGYŰLÉS – 2018

BESZÁMOLÓ AZ EGYESÜLET
2018. ÉVI KÖZGYŰLÉSÉRŐL

ÉS AZ AZT KÖVETŐ ORSZÁGOS TALÁLKOZÓRÓL

Első egyesületi közgyűlésünk 2018. április 4-én a Ferencvárosi Művelődési Házban határozatképtelenség miatt elnaplásra került.

A másodikat április 7-én tartottuk meg Budapesten, a VII. kerületi Pest-Budai Árverező Házban, amely most már a megjelentek számától függetlenül határozatképes volt. A közgyűlés levezető elnökének dr. Kőrösi Ilonát választották meg. A meghirdetett napirend szerint került sor a beszámolókra, amelyek közül az elsőt Antalné Tari Zsuzsa ügyvezető tartotta. Először a sikeres bankváltásról adott tájékoztatást. Nem győzzük elégszer felhívni a figyelmet az új bankszámlaszámra (10700268-70112139-51100005), ezért ezt most is közöljük.

Ezután a budapesti tagszervezet összejöveteleinek helyszíneként szolgáló, a Ferencvárosi Művelődési Központtal történő megállapodások félvényként megkötésének szükségességéről beszélt. Továbbra is tartjuk a kapcsolatot a H13 Galériával, ahol az idén is több kiállítást rendezhettünk. Találkozóink harmadik helyszíneként a Pest-Budai Árverező Házat említette, ahol vezetőségi tagunk, Bedő József jóvoltából a nagyobb rendezvényeinket tarthatjuk. Ismertette a budapesti klubnapok éves programját. Ezeket elhangzott előadásokat ő és Vasné dr. Tóth Kornélia tartotta. Majd beszámolt a taglétszámunk alakulásáról, és a pénzügyi helyzetünkről. Érintette a kiállítási tevékenységünket, amelyről a következő előadó részletesebb tájékoztatást nyújtott. Végül ismertette az MMA-hoz beküldött pályázati anyagunkat, amiről utólag derült ki, hogy az nem nyerte el a művészeti akadémia pénzügyi támogatását. Az ügyvezetői beszámolót a közgyűlés egyhangúlag elfogadta.

Ezt követte az egyesület elnökének beszámolója. Elsőként azokra emlékezett, akik az elmúlt időszakban eltávoztak közülünk, így Sajtos Gyula és Szököcs Béla grafikusművészek emlékének adózott kegyelettel a közgyűlés. A beszámoló elején az elnök felsorolta azokat az előző közgyűlési határozatokat, amelyeket az egyesület, illetve annak tagjai megvalósítottak, majd a vidéken működő tagszervezetek munkáját foglalta össze, amelyekről egyébként a Kisgrafika újság rendszeresen tudósított. Az Ajkai KBK rekordszámú taggal képviselte magát a közgyűlésen, így örömmel idézték fel az évközi eseményeket, például Baranyai Ferenc grafikusművész műveiből és Radó Andrásné gyűjteményéből a Városi Múzeumban rendezett kiállításokat, valamint Krajcsi Tiborné irodalmi ihletettséggű gyűjteményes kiállítását Mohácsot. A szegedi KBK munkáját Rác Mária vezeti, aki később személyes előadásával egészítette ki az elnöki beszámolót. Ezekben a kiállítások ismertetése mellett kidomborodott az a hagyományörző és gondozó tevékenység, amellyel az egyesület tagjai a Szegedi Pantheon illusztris személyiségeinek emlékét ápolják; ennek keretében került sor Buday György és Kass János emléktáblájának, illetve plakettjének felavatására is. A budapesti KBK tagsága

is alaposan kivette részét az évközi munkából. A beszámoló részletesen kitért Vasné dr. Tóth Kornélia tudományos és publicisztikai tevékenységére, aminek külföldi vonatkozásai is elhangzottak; úgymint a dán és finn szaklapokban közölt róla szóló méltatások, valamint a krakkói tudományos konferencián elhangzott és megjelentetett előadásának vonatkozásában. Az elnök gratulált neki az MTA Könyvtörténeti Munkabizottságába történő beválasztásához, és ismertette az egyesületi és OSZK-beli kiállításszervezői munkáját.

A beszámolóból sajnálatosan kimaradt, és utólag került be dr. Horváth Hilda utóbbi időben végzett tudományos munkájának összegezése; úgymint az Iparművészeti Múzeumban rendezett szecessziós tudományos konferencián elhangzott előadása, valamint ezzel kapcsolatosan megjelent két minikönyve. A sorozat harmadik kötetét Szanka Rózsa tagtársunk erdélyi ex libris gyűjteményéből állította össze és szerkesztette. Kass János budapesti emlékkiállításáról szóló méltatásával olvasóink az újságunk idei első számában találkozhattak.

Az elnöki beszámoló következő része a kiállítási tevékenységünket összegezte. A tagjaink egyéni bemutatkozásai mellett az egyesületi archívumból összeállított vándorkiállítás szervezését és menedzselését megköszönve, az elnök Kerégyártó László és Kőhegyi Gyula művésztszűkület közgyűlési dicséretre terjesztette fel, amit jegyzőkönyvileg rögzítettek. Dr. Arató Antal szintén közgyűlési dicséretben részesült a több évtizedes újságszerkesztői munkájáért. Őt és Kőhegyi Gyulát az elnök külön köszöntötte az utóbbi időben elnyert kiténtéseikért. A beszámoló záró része a közeljövő terveiről szólt, miszerint a prágai nemzetközi találkozóra az egyesületünk egy ünnepi, kongresszusi „Kisgrafika” újságszámot szerkeszt. A vázlatos formában felsorolásra kerültek a 2019-es jubileumi év eseményei, amelyről a tagságot folyamatosan értesíteni fogjuk. Az elnöki beszámolót az elhangzott kiegészítésekkel együtt fogadta el a közgyűlés.

A következő napirendi pontként dr. Kas Iván, a Felügyelő Bizottság elnöke ismertette a pénzügyi beszámolót, illetve

Bagarus Zoltán rézkarc/borzolása, C3/C7 (1987), 105×95

mérleget. Ennek kapcsán Király Ágnes tagtársunknak köszönetet mondott, aki a mérleg elkészítéséhez adományával hozzájárult. A pénzügyi beszámolót a közgyűlés egyöntetűen elfogadta.

Egyéb napirendi pontban dr. Kas Iván javasolta az egyesületi tagdíj minimális emelését, amiről majd a jövő évi közgyűlésünk hoz majd határozatot.

A közgyűlést dr. Kőrösi Ilona mint levezető elnök lezárta, ezt követően az országos találkozó programpontjaként elkezdődött a jótékonyági árverés, ami Bedő József szakmai hozzáértésével és vezetésével sikeresen zárult, sok kitűnő grafika talált új gazdára.

Ürmös Péter

A KBK SZEGEDI CSOPORT 2017. ÉVI MUNKAÖSSZEGRZÉSE

(Elhangzott a KBK 2018. évi közgyűlésén)

MEGEMLEKEZÉSEK

NAGY László (1942–2016) gyűjtőre emlékezett Ujszászi Róbert és Rác Mária.

BAGARUS Zoltán (1947–1999) 70 éve született (Rác Mária emlékezése).

BUDAY György (1907–1990) 110 éve született (Rác Mária emlékezése).

KOPASZ Márta mesterei (dr. Zenei József emlékezése): HARANGHY Jenő (Debrecen, 1894 – Budapest, 1951), SIMAY Imre (Budapest, 1874 – Budapest, 1955), HELBING Ferenc (Érsekújvár, 1870 – Budapest, 1958), DOMANOVSKY Endre (Budapest, 1907–1974), FELVINCZI TAKÁCS Zoltán (Nagyszében, 1880 – Budapest, 1964).

TAVASZY Noémi (1927–) születésnapja (Rác Mária emlékezése).

Dr. SEMSEY Andor (1917–1986): a kisgrafikagyűjtés olyan kultúrunka, mely baráti kapcsolatokat teremtő és szervező erő, és szolgálat is (Rác Mária emlékezése).

Gusztáv KLIMT (1862–1918) halálának évfordulója (Bakacsi Lajos emlékezése).

KIÁLLÍTÁSOK

Bálint Sándor Művelődési Ház: Újszegedi művészek (DÉGI László, PAPP György, SZABÓ András). Somogyi-könyvtár: Buday György-hagyaték.

Batthyány u. 25. sz. alatt: Buday György emléktáblájának avatása.

REÖK-palota: Salvador DALI kiállítása.

Városháza megemlékezés: SZÉCHENYI István 225 éve született, 1833-ban lett díszpolgár.

VEDRES István Építőipari Szakközépiskola: VEDRES István 252 éve született, ez alkalomból BAKACSI Lajos kiállítása.

Budapest a Református Biblia Múzeumban Albert DÜRER (1471–1528) eredeti metszeteinek megtekintése.

A jezsuiták Párbeszéd Házában MOLNÁR C. Pál (1894–1981) festőművész kiállításának meglátogatása.

Társművészet: Szentpétervár, Ermitázs kincsei, Ősi kultúra, iszlám művészet (Zboján Rózsa előadása).

Nónapi versekkel kedveskedett Kálló György tanár.

Születésnapi köszöntés: dr. ZENEI József (80 éves), TAKÁCS Erika (70 éves).

A KASS János (1927–2010) Baráti Társaság emlékezése a 90 éve született művészre:

- SZAB székház: Kass János bélyegei;
- Juhász Gyula Tanárképző Rajz tanszékén Madách Az ember tragédiája, Shakespeare Hamlet sorozatai és néhány kisgrafika, majd ennek ihletésére a hallgatónak kiírt pályázat és kiállítás;
- Tátra téri Szt. Gellért templom kapuja: Szőlőfürtjén plakett;
- Szabadtéri kiállítás az Egyetem Rektori épület előtt;
- Korzó Zeneház: Kodály Hány János illusztrációk;
- Városháza, emlékülés;
- Hungária Szálló, Kass szülőhelyén táblaavatás;
- Kass Galéria: Kass-ereklyék (barátoktól gyűjtött emlékek), bibliai témájú grafikák;
- Somogyi-könyvtár: Gyermekrajzpályázati anyagának kiállítása.

A kör december 8-i összejövetelén emlékezett meg Kass János képzőművészről, méltatást mondott dr. Zenei József, a művész és a csoportunk kapcsolatáról Rác Mária beszélt, és képeken hozta közénk olyan sikerrel, hogy a városházi ünnepséghez is kölcsönkérték.

Rác Mária

„KBK 60” NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁSI FELHÍVÁS

2019-ben ünnepli a magyar ex libris egyesület (mai nevén Kisgrafika Barátok Köre Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület) megalakulásának 60. évfordulóját.

Egyesületünk a 60. évfordulóra jubileumi kiállítást szervez.

A kiállításon művészek saját lappal, gyűjtőtársak gyűjteményi lapokkal vehetnek részt, tematikai és időbeli megkötés nélkül.

A jubileumi grafikák esetében a hagyományos grafikai technikák (magas-, mély- és síknyomású eljárások) mellett a számítógépes grafikák is elfogadottak. Fotó, egyedi rajz, fénymásolat nem elfogadható.

Az újonnan készült ex libris mérete ne legyen nagyobb 17 cm-nél, a papírméret pedig A4-es (29,7×21 cm-es) formátumnál. A témaválasztás kötetlen.

Az újonnan készült ex librisnek valóságos személy nevét kell tartalmaznia. In memoriam lap is elfogadott. Az újonnan készített grafikai lapnak tartalmaznia kell a „KBK – 60” feliratot.

Egy személy (akár művész, akár gyűjtő) 3 különböző ex libriszel pályázhat, a lehetőség szerint mindegyikről 2 db nyomatot kell küldeni.

A nyomat hátoldalán fel kell tüntetni a művész nevét, a grafikai technikát, méretet, a készítés évét.

A kiállításról katalógus készül, amelyből minden résztvevő kap saját példányt.

A beküldött grafikák a szervező egyesület archívumába kerülnek. Az egyesület fenntartja a jogot a további publikálásra.

A kiállítási pályázaton való részvétel egyúttal a pályázati feltételek elfogadását is jelenti.

A munkák beérkezési határideje: 2019. január 31. A borítékra kérjük feltüntetni: KBK – 60.

A műveket a következő címre kérjük küldeni:

Ürmös Péter, H-1114 Budapest, Fadrusz u. 26/A. III/1.

SUMMARY

Dr. habil. Béla Szepessy: The Second Exhibition of Small Graphics in Hatvan

In this opening speech the significance of small size in graphic arts is approached. Then the author emphasizes some characteristics of each artists' works coming together from various parts of historical Hungary and representing a wide range of generations.

Zoltán Tóth: An Exhibition of Fine Artist Péter Tóth at Kőrösy Specialized Secondary School of Economy in Szeged

The author of this opening is a brother of the artist. Péter Tóth was born in 1975. He is teacher as well as writer of text-books. He is a son of graphic artist Anna László. He creates drawings, watercolours and small sculpture in lyrical tone.

Zoltán Tóth: A Memorial Exhibition of Sándor Somoskövi at Vedres Specialized Secondary School of Construction

The exhibition was opened on the third anniversary of the artist's decease at the school where he had been a pupil and where many years later he had also taught until his retirement. He was an architect, he used to work as a building engineer in the meantime. He designed two municipal sports halls and the hall of residence on the university campus in Piliscsaba. His drawings and watercolours are determined by his architectural profession. He published two portfolios of prints in limited editions comprising drawings of towers in Szeged and sketches of Transylvanian buildings.

Mária Pad Szabó "It is our duty in this world to be at home somewhere"

This citation quoted from a novel by Áron Tamási has served as an epigraph to the omnibus exhibition of ex-libris collected by Mrs. Tibor Krajcsi. The ex-libris from all over the world, Japanese art is highly represented, were arranged on 40 tableaux in Ajka. The collector is indefatigable organizer, active participant in nation-wide meetings, and she is a regular commissioner of bookplates by artists in Hungary and Ajka. She is a retired teacher of mathematics, chemistry and singing. She likes literary motifs on her ex-libris.

Dr. Kornélia Tóth Vas: Károly Balajti, a Champion of Graphics in Zilah, Turns 70

The architect and graphic artist has been living in Zilah (Zalau, Romania) since 1969. He was an original member of the Romanian ex-libris society (in existence from 1995 to 2010). He creates wash-drawings, linocuts and digital prints in traditional historical and literary topics often with abstract or surreal elements. In his graphics he has commemorated the Protestant Reformation and the 1956 revolution in Hungary.

Dr Kornélia Tóth Vas: Jenő Reisinger (1908–1971) in the Series of Famous Collectors' Bookplates at the National Széchényi Library

He grew up in Debrecen. In the 1930s he joined MEGE (Hungarian Ex-Libris and Graphics Collectors' Association) and the Ajtósi Dürer Céh (a collectors' club named after Albrecht Dürer the Elder). He collected mainly Hungarian ex-libris and related topical literature. He moved to Budapest in 1950s. From 1959 he was an leading member of KBK. He was purchaser for factories, and later he became a lawyer and organizer of cultural events. He published portfolios of prints by remarkable artists. He had very rich exchange lists and he

had wide exchange relations. He regularly sent graphic greeting cards. Scouting is a recurrent theme on his ex-libris. He commissioned bookplates by every significant Hungarian artist of the age.

News, Press Review, Books, Society Matters

AUSZUG

Dr. habil. Béla Szepessy: II. Hatvaner Kleingrafik Ausstellung
Die Vielfalt der Themenwahl und der gegebenen Gestalt hat sich entfaltet an der Hatvaner Kleingraphik Ausstellung die am 10. Februar 2018. geöffnet wurde. Die Künstler unter anderem waren Árpád Salamon, Gyula Kőhegyi, Zoltán Vén, Attila Danka, György und Csongor Ghiczy, Péter Kún, István Icsu Molnár, Erzsébet Palásti.

Zoltán Tóth: Die Ausstellung von Künstler Péter Tóth im Szegeder Kőrösy Fachgymnasium.

Am 22. Januar 2018. geöffnete Ausstellung im Zusammenhang mit dem Tag der ungarischen Kultur hat eine gute Synopsis gegeben über die Arbeit von Péter Tóth, der ein Szegeder Künstler ist. Die Persönlichkeit und Gedanken des Künstlers ist beeinflusst von seinem lyrischen Weltbild: „Harmonie und Überblick von Punkten und Linien“

Zoltán Tóth: Gedenkausstellung von Sándor Somoskövi im Vedreser Fachgymnasium

Die Gedenkausstellung wurde am 7. Februar 2018. geöffnet, am dritten Jahrestag des Todes des Malers und Grafikers Sándor Somoskövi. Die Ausstellung findet im Szegeder István Vedres Fachgymnasium statt, wo auch der Künstler arbeitete. Besondere Teilen sind aus seinem Lebenswerk seinem Grafikordnern (Türme von Szeged, Unsere Steine)

Mária Padné Szabó: Wir leben in der Welt um irgendwo zu Hause zu sein.

Die Ausstellung von Tiborné Krajcsi wurde im März 2018. in Ajka geöffnet. Krajcsiné ist eine regelmäßige Bestellerin von Exlibris, unermüdliche Ausstellungsveranstalterin, aktive Teilnehmerin der nationalen Treffen. Die Ausstellung umfasste neben ungarisch auch japanische, argentinische, brasilianische, peruanische, türkische Grafiken.

Kornélia Vasné dr. Tóth: Der Großmeister den Zilaher Grafiken ist 70 Jahre alt - Balajti Károly

Der Architekt, Grafiker lebt und arbeitet in Zilah seit 1969. Er nimmt regelmäßig teil mit seinen Grafiken an berühmten internationalen Kleingraphik Biennalen, an Exlibris Foren. In der Abbildung den nach digitalen Bildverarbeitungstechnik erstellte Grafiken bekommen neben den traditionellen Elementen auch die abstrakte und surrealistische Komponenten Raum.

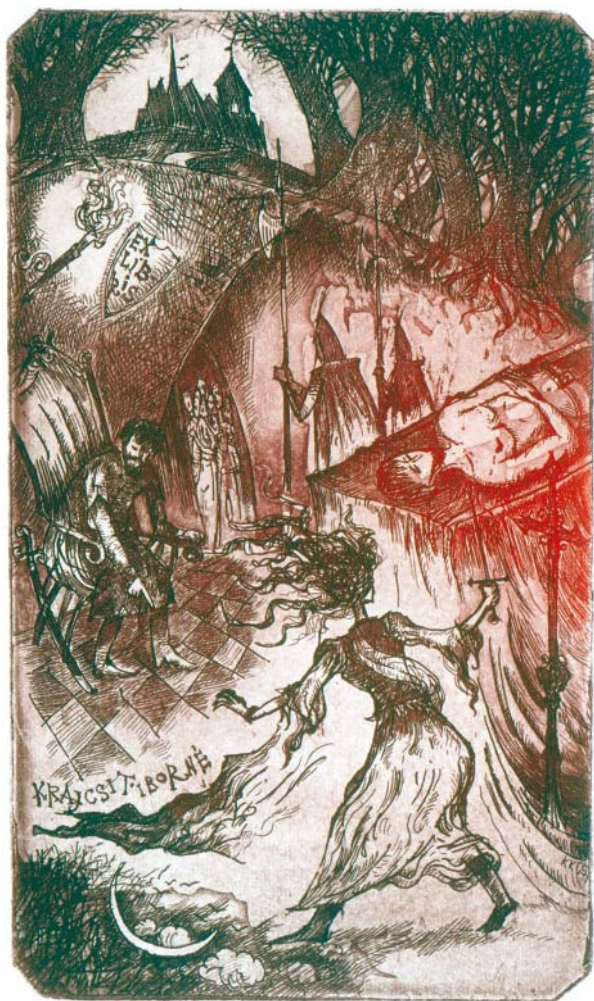
Kornélia Vasné dr. Tóth: Exlibris von berühmten Sammlern in der Széchényi Nationalbibliothek. Jenő Reisinger (1908–1971)

Im Debrecen geborene Jenő Reisinger war schon ab der Anfang der 1930-er Jahren aktiv in MEGE (Verein der Ungarischen Exlibris-Sammler und Grafikfreunde) und in der Ajtósi Dürer Gilde in Debrecen. Nach dem Umzug nach Budapest wurde er ein Gründer und bald Vorstandsmitglied des Freundes-Kreis für Kleingraphik (1959–). Seine Hauptsammlung besteht aus ungarische Grafiken, er hat eigenes Exlibris von fast allem berühmten Künstler in seiner Zeit.

Nachrichten, Presseschau, Bücherregale, Vereinnachrichten

Balajti Károly számítógépes grafikája, CGD, op. 725A (2017), 80×135

Kápolcsi Kovács Csaba rézkarca, C3 (2017), 130×77

Kápolcsi Kovács Csaba rézkarca, C3 (2018), 130×77

